
Fylkesutvalgets behandling av sak 106/2023 i møte den 22.08.2023:

Vedtak:

1. Innlandet fylkeskommune støtter Forsvarskommisjonens anbefalinger om et bredt politisk forlik om en satsning og økning av Forsvaret som en del av nasjonens totalforsvar og beredskap.

Styrking av Forsvarets kapasiteter i Innlandet vil være rasjonelt og gunstig for Norges samlede forsvarsevne basert på det som står i NOU 2023:14 Forsvarskommisjonen av 2021 – Forsvar for fred og frihet. Dette på bakgrunn av at det i innlandet eksisterer betydelig relevant infrastruktur og muligheter i fylket både på grunn av det som allerede er lokalisert her i Innlandet, gjenbruk og på grunn av vår strategiske og geografiske plassering mellom nord-sør og øst-vest. Innlandet har et stort potensial for å bli en enda viktigere arena for et styrket forsvar

2. Etablering av en Brigade Sør i Innlandet vil bidra ytterligere til et forsvarsmessig kraftsentrum sentralt geografisk plassert i forhold til midt-, og Sør-Norge. Fylkesutvalget vil peke på følgende lokasjoner og utviklingsmuligheter i Innlandet innenfor Forsvaret:

- Brigade Sør bør etableres i Innlandet
- Cyberforsvaret på Jørstadmoen må styrkes som hovedsete i samarbeid med sterke sivile nasjonale cybermiljøer
- en felles rekruttskole på Terningmoen
- mulighet for å flytte Krigsskolen til Rena leir
- videreutvikling av den operative flaten i nær-øvingsområdet til Rena leir med tidligere Haslemoen leir som et viktig kapasitetssupplement
- sterke utdanningsmiljø i Innlandet for HV bør forsterkes, Dombås, Lillehammer, Elverum og Rena

3. Forsvarets etablissementer i Innlandet med tilhørende skyte- og øvingsfelt har i dag marginal nødvendig infrastruktur ift den forventede økningen. Det må ses nærmere på offentlig-privat samarbeid (OPS) og sivilt-militært samarbeid og samordning for å sikre samfunnsøkonomiske etableringer og drift i et samfunnssikkerhets- og totalberedskapsperspektiv, noe bruk av Haslemoen og tidligere etablerte forsvarsanlegg kan bidra til.

4. Kompetanse, kraftforsyning, mat- og vannforsyning, cybersikkerhet, infrastruktur og klimaendringer er noe av det en må samarbeide om, på tvers av forvaltningsnivå for å bygge samfunn som er så trygge som mulig. Innlandet har etablert flere samarbeid mellom det

sivile og det militære, disse bør styrkes og videreutvikles sett i lys av dagens situasjon og funn i kommisjonens arbeid. Fylkesutvalget mener at den militære organisasjonen må øke kapasiteten, da må det prioriteres med nok personell, herunder befalsutdanning, en god sikkerhetspolitisk forståelse og penger til opprusting.

5. Fylkesutvalget mener at gjennomgående problem i de viktigste beredskapsstatene er at bevilgningene til administrasjonsleddet øker, mens de ytre etatene – som faktisk skal håndtere krisene – får en mindre andel. En større andel av ressursene som går til de viktigste beredskapssektorene, som Forsvaret, politiet og helsevesenet, må gå til de ytre leddene i stedet for til den sentrale administrasjonen. Det blir derfor viktig om man går inn for en personell økning på minimum 20% for å øke volumet i Forsvaret, at det ikke fører til mer administrasjon og byråkrati, men til mer til aktiv tjeneste ute. Samtidig vil Forsvarets forsvars- og vernepliktsenter ha en viktig rolle i oppbyggingen av et solid forsvar.

6. Demografiske utfordringer tilsier at en må sikre bredere tilgang av ressurser til forsvaret. Utdannelsen av personell til HV bør forsterkes.

7. Nammo og Kongsberggruppen er viktige virksomheter i forsvarsindustrien.

Fylkesutvalget anser det også viktig at Forsvarets anskaffelser og gjenkjøpsavtaler (industrisamarbeidsavtaler) utformes på en slik måte at små og mellomstore industribedrifter gis større muligheter for deltakelse. Det vil sikre bredde og større kompetanse i forsvarsindustrien, og dermed sterkere nasjonal industriell beredskap.

8. Innlandet har en svært sentral rolle for transport av personer og gods i Norge. Fylkeskommunale veger er i meget stor grad også beredskapsveger for riksvegene. Tilstedeværelse av tungt militær infrastruktur i Innlandet, og mottak av allierte, krever betydelig beredskap for å opprettholde funksjonsevnen i veginfrastrukturen.

9. Fylkesutvalget mener at god beredskap alltid er lokalt forankret, noe Totalberedskapskommisjonen har slått fast. Ressursene som skal håndtere krisene, må være spredt over hele landet. Det er en forutsetning at kommuner og fylkeskommuner sikres økonomiske ressurser tilstrekkelig til å løse disse oppgavene. Dette gjelder både personell, materiell, kompetanse og myndighet og er en forutsetning for et velfungerende totalforsvar og sivilt-militært samarbeid. Sammensatte trusler, både i freds- og krigstid, krever at vi må utfordre det tradisjonelle skillet mellom statssikkerhet og samfunnssikkerhet, og ha et tettere og mer sømløst sivilt-militært samarbeid.

10. Fylkesutvalget støtter at vi må ha et sterkt Forsvar mot aggresjon eller press, men også som kan bidra til samfunnssikkerhet ved å ivareta sivilbefolkningens liv, helse og trygghet, sikre sentrale samfunnsfunksjoner og viktig infrastruktur mot angrep eller annen skade. Det er svært viktig med en helhetlig tankegang med totalforsvar for både krise og krig, sammen med et sivilsamfunn med situasjons- og kriseforståelse og evne til nødvendig mobilisering. Forsvaret kan spille en svært nyttig rolle når flom, uvær og andre naturkatastrofer eller kriser

inntreffer. Vi vil understreke Heimevernets store betydning i denne sammenhengen, noe Innlandet har erfart under august-flommen 2023. Ulike kriser kan oppstå samtidig eller overlappe hverandre og da må man mobilisere for å avlaste og overlappe med mannskap og materiell. Heimevernet er en hurtig og lokalt forankret mobiliseringsstyrke som kan spille en sentral rolle i mange krisesituasjoner.

11. Fylkesutvalget støtter at vi må ha mer samøving mellom forsvaret, helsevesenet, brannvesenet og politiet for å sikre bedre samhandling ved krisehendelser og sørge for at nødetatenes operasjonssentraler har nødvendig lokalkunnskap for å arbeide effektivt. Det er spesielt viktig å sikre kunnskap om lokal geografi og nødvendige språkferdigheter, særlig i samiske områder, både i krigs- og fredstid.

12. Fylkesutvalget støtter også et sivilt kompetanseløft om sikkerhet, beredskap og forsvar i samfunnet og viktigheten av å løse ting tverrsektorielt og se ting i sammenheng. Både situasjonsforståelse og kriseforståelse vil gjøre at tilliten til tiltak og avgjørelser styrkes og vil virke forebyggende mot desinformasjon og konspirasjonsteorier.

13. Fylkesutvalget mener det er helt nødvendig med et forsterket samarbeid mot digitale trusler, mot digital feilinformasjon, kontroll på digital infrastruktur og større kontroll over internett og informasjonsflyt.

Behandling:

Mari Gjestvang (Sp) fremmet slikt forslag på vegne av Sp, Ap, H og FrP:

1. Innlandet fylkeskommune støtter Forsvarskommisjonens anbefalinger om et bredt politisk forlik om en satsning og økning av Forsvaret som en del av nasjonens totalforsvar og beredskap.

Styrking av Forsvarets kapasiteter i Innlandet vil være rasjonelt og gunstig for Norges samlede forsvarsevne basert på det som står i NOU 2023:14 Forsvarskommisjonen av 2021 – Forsvar for fred og frihet. Dette på bakgrunn av at det i innlandet eksisterer betydelig relevant infrastruktur og muligheter i fylket både på grunn av det som allerede er lokalisert her i Innlandet, gjenbruk og på grunn av vår strategiske og geografiske plassering mellom nord-sør og øst-vest. Innlandet har et stort potensial for å bli en enda viktigere arena for et styrket forsvar

2. Etablering av en Brigade Sør i Innlandet vil bidra ytterligere til et forsvarsmessig kraftsentrum sentralt geografisk plassert i forhold til midt-, og Sør-Norge. Fylkesutvalget vil peke på følgende lokasjoner og utviklingsmuligheter i Innlandet innenfor Forsvaret:

- Brigade Sør bør etableres i Innlandet

- Cyberforsvaret på Jørstadmoen må styrkes som hovedsete i samarbeid med sterke sivile nasjonale cybermiljøer
- en felles rekruttskole på Terningmoen
- mulighet for å flytte Krigsskolen til Rena leir
- videreutvikling av den operative flaten i nær-øvingsområdet til Rena leir med tidligere Haslemoen leir som et viktig kapasitetssupplement
- sterke utdanningsmiljø i Innlandet for HV bør forsterkes, Dombås, Lillehammer, Elverum og Rena

3. Forsvarets etablissementer i Innlandet med tilhørende skyte- og øvingsfelt har i dag marginal nødvendig infrastruktur ift den forventede økningen. Det må ses nærmere på offentlig-privat samarbeid (OPS) og sivilt-militært samarbeid og samordning for å sikre samfunnsøkonomiske etableringer og drift i et samfunnssikkerhets- og totalberedskapsperspektiv, noe bruk av Haslemoen og tidligere etablerte forsvarsanlegg kan bidra til.

4. Kompetanse, kraftforsyning, mat- og vannforsyning, cybersikkerhet, infrastruktur og klimaendringer er noe av det en må samarbeide om, på tvers av forvaltningsnivå for å bygge samfunn som er så trygge som mulig. Innlandet har etablert flere samarbeid mellom det sivile og det militære, disse bør styrkes og videreutvikles sett i lys av dagens situasjon og funn i kommisjonens arbeid. Fylkesutvalget mener at den militære organisasjonen må øke kapasiteten, da må det prioriteres med nok personell, herunder befalsutdanning, en god sikkerhetspolitisk forståelse og penger til opprusting.

5. Fylkesutvalget mener at gjennomgående problem i de viktigste beredskapsetatene er at bevilgningene til administrasjonsleddet øker, mens de ytre etatene – som faktisk skal håndtere krisene – får en mindre andel. En større andel av ressursene som går til de viktigste beredskapssektorene, som Forsvaret, politiet og helsevesenet, må gå til de ytre leddene i stedet for til den sentrale administrasjonen. Det blir derfor viktig om man går inn for en personell økning på minimum 20% for å øke volumet i Forsvaret, at det ikke fører til mer administrasjon og byråkrati, men til mer til aktiv tjeneste ute. Samtidig vil Forsvarets forsvars- og vernepliktsenter ha en viktig rolle i oppbyggingen av et solid forsvar.

6. Demografiske utfordringer tilsier at en må sikre bredere tilgang av ressurser til forsvaret. Utdannelsen av personell til HV bør forsterkes.

7. Nammo og Kongsberggruppen er viktige virksomheter i forsvarsindustrien.

Fylkesutvalget anser det også viktig at Forsvarets anskaffelser og gjenkjøpsavtaler (industrisamarbeidsavtaler) utformes på en slik måte at små og mellomstore industribedrifter

gis større muligheter for deltakelse. Det vil sikre bredde og større kompetanse i forsvarsindustrien, og dermed sterkere nasjonal industriell beredskap.

8. Innlandet har en svært sentral rolle for transport av personer og gods i Norge. Fylkeskommunale veger er i meget stor grad også beredskapsveger for riksvegene. Tilstedeværelse av tungt militær infrastruktur i Innlandet, og mottak av allierte, krever betydelig beredskap for å opprettholde funksjonsevnen i veginfrastrukturen.

9. Fylkesutvalget mener at god beredskap alltid er lokalt forankret, noe Totalberedskapskommisjonen har slått fast. Ressursene som skal håndtere krisene, må være spredt over hele landet. Det er en forutsetning at kommuner og fylkeskommuner sikres økonomiske ressurser tilstrekkelig til å løse disse oppgavene. Dette gjelder både personell, materiell, kompetanse og myndighet og er en forutsetning for et velfungerende totalforsvar og sivilt-militært samarbeid. Sammensatte trusler, både i freds- og krigstid, krever at vi må utfordre det tradisjonelle skillet mellom statssikkerhet og samfunnssikkerhet, og ha et tettere og mer sømløst sivilt-militært samarbeid.

10. Fylkesutvalget støtter at vi må ha et sterkt Forsvar mot aggresjon eller press, men også som kan bidra til samfunnssikkerhet ved å ivareta sivilbefolkningens liv, helse og trygghet, sikre sentrale samfunnsfunksjoner og viktig infrastruktur mot angrep eller annen skade. Det er svært viktig med en helhetlig tankegang med totalforsvar for både krise og krig, sammen med et sivilsamfunn med situasjons- og kriseforståelse og evne til nødvendig mobilisering. Forsvaret kan spille en svært nyttig rolle når flom, uvær og andre naturkatastrofer eller kriser inntreffer. Vi vil understreke Heimevernets store betydning i denne sammenhengen, noe Innlandet har erfart under august-flommen 2023. Ulike kriser kan oppstå samtidig eller overlape hverandre og da må man mobilisere for å avlaste og overlape med mannskap og materiell. Heimevernet er en hurtig og lokalt forankret mobiliseringsstyrke som kan spille en sentral rolle i mange krisesituasjoner.

11. Fylkesutvalget støtter at vi må ha mer samøving mellom forsvaret, helsevesenet, brannvesenet og politiet for å sikre bedre samhandling ved krisehendelser og sørge for at nødetatenes operasjonssentraler har nødvendig lokalkunnskap for å arbeide effektivt. Det er spesielt viktig å sikre kunnskap om lokal geografi og nødvendige språkferdigheter, særlig i samiske områder, både i krigs- og fredstid.

12. Fylkesutvalget støtter også et sivilt kompetanseløft om sikkerhet, beredskap og forsvar i samfunnet og viktigheten av å løse ting tverrsektorielt og se ting i sammenheng. Både situasjonsforståelse og kriseforståelse vil gjøre at tilliten til tiltak og avgjørelser styrker og vil virke forebyggende mot desinformasjon og konspirasjonsteorier.

13. Fylkesutvalget mener det er helt nødvendig med et forsterket samarbeid mot digitale trusler, mot digital feilinformasjon, kontroll på digital infrastruktur og større kontroll over

internett og informasjonsflyt.

Votering:

Alternativ votering mellom forslag fremmet av Gjestvang (Sp) og fylkeskommunedirektørens innstilling minus pkt 1 og 2.

Forslag fremmet av Gjestvang fikk 13 stemmer (6 Ap, 4 Sp, 2 H, 1 FrP).

Fylkeskommunedirektørens innstilling minus pkt 1 og 2 fikk

1 stemme (R). Hele fylkeskommunedirektørens innstilling fikk 1 stemme (SV)
